

„Magamot keresem, Samu bácsi”

Tamási Áron: *Csalóka szivárvány* A Latinovits Zoltán Diákszínpad előadásában

Azt hiszem, A mi kis városunk döntő fordulat volt a Latinovits Zoltán Diákszínpad életében. Ezt most, két év távlatából már ki lehet jelteni, bár már akkor is látszott, hogy új korszak kezdődik. Az akkor éppen húszéves diákszínpad ugyanis azzal ünnepelt, hogy az ismételt, felújított – amúgy szintén fantasztikusan megvalósított – komédiák, kisebb színjátékok után egy nagyobb lélegzetvételű, sokatmondó, elgondolkodtató darabot húzott elő a pakliból (helyesebben emelt bele a pakliba), és egy katartikus élményt adó, döbbenetes előadást varázsolt a színpadra.

Azért írok erről most, mert ennek a – szerintem a színészeknek is nagy lendületet adó – élménynek a kihatását láthattuk még mindig az idejében, Tamási Áron *Csalóka szivárvány*ában. A színészi gárda magja ugyanis (egy-két távozótól és ifjú érkezőtől eltekintve) lényegében nem változott, legalábbis összetételében nem. Ám a „kisváros” óta eltelt idő alatt rengeteget érett egyénileg is és társulatként is. Idén már nem csak zseniális alakításokat, hanem egy összeszokott, kiforrott, jó csapatot láthattunk a színpadon, kiegészülve természetesen Takács Bence régről ismert zsenialitásával. Többek között ennek is köszönhető a *Csalóka szivárvány* sikere.

Ahogy A mi kis városunk, úgy a *Csalóka szivárvány* sem könnyű komédia, szórakoztató esti limonádé, hanem gondolkodásra ösztönző, mélyebb értelmű darab. Éppen ezért a fiatalabbak számára talán nehezebben érthető, inkább a főgimnazistáknak és idősebbeknek élvezetes. Tamási Áron színműve azért különösen érdekes, mert tulajdonképpen egy erős kritikát fogalmaz meg éppen a jelenlegi közönsége felé. Az értelmiségről szól, a könyvekről, a tudományról, a bölcselétről, de nem úgy, ahogyan ezt az itt eltöltött nyolc év alatt tanuljuk, nem úgy, ahogyan az a mi tudatunkba beépült egészen kicsi korunk óta. A falusi, gazdálkodó ember szemszögéből nézve a mi világunk a búskomor, élettelen, depressziós és kapzsi emberek hazája, természetellenes létállapot. A könyvek, az iskolák, a tudomány, az elmélet a vidám, természetes, élhető élet megrontói. Aki ide keveredik, elhagyja önmagát, rossz irányba változik, eltávolodik szeretteitől, elveszíti életének igazi értelmét, végül szélsőséges esetben (a darabban egyébként kettőből két esetben) öngyilkos lesz.

Ez persze csak leegyszerűsített vázlata a mondanivalónak, mert ha újra átgondoljuk a darabot, az nem feltétlenül az értelmiség felé intézett direkt támadás, sokkal inkább az ember saját élete és az övétől idegen élet közötti kontrasztról szól. A vágyakozás valami olyasmi után, ami nem a mienk, egy másik ember, egy másik társadalmi csoport élete után, megkeseríti az embert, és még ha netán el is érheti, amire vágyott, csalódnia kell. Czintos Bálint barátja halála után komoly döntést hoz. A lehetőség, hogy végre (az általa vélt) igazi életét élheti, hogy megvalósíthatja önmagát, elragadja. Otthagyva régi önmagát, átejtve egész környezetét öngyilkossá lett barátja bőrébe bújik, hogy végre megtapasztalhassa azt, amire egész életében vágyott. Hogy csillapíthassa a tudás, a könyvek utáni szomját, hogy tanult, értelmiségi ember, „doktor juris, költő és filozófus” váljék belőle. Barátja szerepében azonban barátja sorsát éli újra, és életvidám, erős, tette kész férfiból fáradt, mogorva, a könyvek fogságába esett emberré válik. Új egzisztenciát teremt, új családot alapít, megítélése is teljesen megváltozik, de továbbra sem boldog. Az ideiglenesre tervezett színjáték véglegessé válik, visszafordíthatatlanul Kund Ottó válik Czintosból. Czintos Bálint azzal szembesül tehát, hogy rossz döntést hozott. Ki szeretne lépni a másik életből is, saját életébe, saját sorsába azonban már nem léphet vissza, hiszen köti új, kialakított élete. Mattot kapott az

élettől, így az egyetlen lehetséges lépés számára az, hogy lelép a sakktábláról, és követi barátját az örvénybe.

A diákszínpad előadása azért volt briliáns, mert ezt az egész sorstragédiát, a jellegzetes Tamási-féle léggömböt, a személyes lélektani változásokat, az összes karakter legapróbb jellemvonásait is gyakorlatilag tökéletesen és hitelesen át tudta adni. Zseniális volt Gál Tibor Samu bácsi-alakítása, mozgásában, hanghordozásában, gesztusaiban, spontán-szerű reakcióiban benne volt az idős, talpig becsületes és jószándékú parasztember minden életbölcssége, mindig érezhető volt az egyetlen józan, az eseményeket értő szereplő súlya a színpadon. Czintos Bálint jellemváltozása, karakterének minden oldala, sorának íve is tökéletesen átélhető volt Takács Bence tőle megszokott professzionális játéka révén. Megdöbbenően hiteles volt Buczkó Máté is Kund Ottó szerepében. Minden szava, hanglejtése, mozgása a helyén volt, benne volt a megszorodott filozófus bölcssége és bánata. Megható és szép volt Zsuzsanna erős asszonyi helyállásának és ártatlan tudatlanságának érzékeltetése, de a falu összes többi lakója, a család, a barátok és nem-barátok alakítása is minden tekintetben dicsérhető, mint ahogy a rendezés is. Lukácsi Huba tanár úr kifogyhatatlan lendületével létszerű, természetes és a darab által megkövetelt világban is hiteles előadást varázsolt a színpadra, és olyan emlékezetes pillanatokkal gazdagította a közönséget, mint például a két barát találkozása 29 év után, Czintos metamorfózisa, a Homály-jelenet stb.

A Latinovits Zoltán Diákszínpad tehát újra nagyot dobott, a rengeteg munka, az egész éves együttlét, érlelődés és finomítás ismét meghozta gyümölcsét. Csak remélni lehet, hogy még sokáig láthatjuk ezt a csapatot a színpadon, illetve hogy az utánpótlás is nagy lelkesedéssel épül majd be a társulatba, és hasonlóan lehengerlő produkcióval rukkol elő, mint amelyet most, 2008-ban láthattunk.

Mohay Bence

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.